

Можем ли да се доверим на Linux и програмите с отворен код

Отворено писмо до българската ИТ общественост

Инициатива на български специалисти и личности, поддържащи идеята за отворения код

Това писмо, подписано от група опитни потребители на Linux има за цел да привлече вниманието на ръководителите на фирми, работещи в областта на информационните технологии към операционната система Linux, и програмите разработени по модела "Отворен код".

От една година насам целият свят говори за един нов феномен, операционната система Linux и за модела на разработване на програми, познат като "Отворен код". Основна причина за това е експоненциално нарастващия брой на потребители на Linux: когато г-н Линус Торвалдс през 1991-ва подари на света своята версия 0.11, Linux имаше шестима потребители, следващата година 1000, шест години по-късно 7,5 милиона, то сега те са повече от 10-12 милиона. Linux бележи 212% растеж през 1998 година спрямо предходната и се използва на 17.2% от сървърите в целия свят, с което се доближава до комерсиалните UNIX системи, които имат само 0.2% повече. (Данните са от International Data Corp.)

Все повече наши колеги по целия свят инсталират и пускат Linux и FreeBSD корпоративни сървъри, редом с Windows NT и Novell Netware, или направо вместо тях заради стабилността и многофункционалността им.

Често медиите се опитват да противопоставят отворения код срещу комерсиалния и нас представителите на Linux обществото срещу големите софтуерни фирми. Противопоставяне може би не е най-точната дума. Трябва да се разбере че моделът "отворен код" не може и не бива да се прилага при разработването на всяка програма, но програмите, които са разработени по този модел по нищо не отсъпват на комерсиалните си еквиваленти. В много от случаите те дори ги превъзхождат по функционалност и стабилност, понеже хората, които ги пишат, го правят от любов към програмирането.

Ние сме хора, уверили се в предимствата на софтуера с отворен код, самите ние

създаваме подобен софтуер или сме в състояние да го развиваме. По-голямата част от нас са професионалисти, работещи за фирми от областта на информационните технологии и можем и имаме възможност да сравняваме различните платформи.

Основният принцип на софтуера с отворен код е, че той е *свободен*, което освен, че означава, че може и да е безплатен, трябва да се тълкува като

суверен

- т.е. на никой не може да се отказва правото да притежава, разпространява или променя такъв софтуер.

Отворен код означава, че всеки има право да получи, променя и прекомпилира изходният код на такъв софтуер. Оригиналният му автор го е предоставил безвъзмездно на обществото. Така кодът се тества и изчиства от грешки не от една компания, а от много групи хора, разпръснати по целия свят. А тези хора може никога да не са се срещали лично и правят всичко това доброволно. И този механизъм работи чудесно като в резултат се получава много устойчив и професионален софтуер. Даже решението на една задача като цяло се задвижва по бързо без организацията на някаква компания по простия механизъм има проблем - следва решение.

Ние искаме стандартите да са отворени и достъпни за всички. Internet, например, се развива на базата на документи и спецификации, които са достъпни за всички, и никой не е принуден да плаща непосилни лицензни такси, понеже програмата му работи с TCP/IP. Всички програми писани под модела "отворен код" се придържат към идеята за отворени стандарти, и фирмите които решат да използват софтуер с отворен код, могат да бъдат сигурни, че стандарта винаги ще им бъде достъпен. Техният софтуер може да използва модули с отворен код и по този начин може да се пести време и средства за разработка.

Може да се спори, че и сега могат да се закупят готови модули от други фирми. Да, но ако те са допуснали грешка при писането им, вашата фирма не може да я оправи. Софтуера разработен под отворен код разрешава да бъде променян, неговият код е достъпен, което улеснява оценката на качеството на използваните модули. Именно затова програмите с отворен код са се превърнали в реално съществуваща конкурентна алтернатива на комерсиалния код.

Ако получите срив върху комерсиална платформа ще чакате поне няколко седмици докато производителя подготви официално решение на проблема. Дори вие да можете да чакате толкова - дали вашите клиенти ще ви чакат.

Ако българските фирми почувстват силата на отворения код и започнат да го използват

по усилено, да създават софтуер с отворен код или дори комерсиален софтуер върху платформа с отворен код, това не само би спомогнало за популяризирането на отворения код, но би им създало и нови пазарни ниши.

Присъединете се към революцията - опитайте - отделете един компютър, инсталирайте му операционна система с отворен код и го сравнете с комерсиалните си платформи - ще видите, че не само, че няма да им отстъпи по нищо, а дори в някои области ще ги превъзхожда. Вероятно ще се притеснявате от това, че ви е необходима поддръжка, обучение, допълнителни средства за приложения, но ако наистина го направите и сравните разходите си с тези на конкурент, който има само комерсиални операционни системи ще се изненадате колко сте спестили за вашата несъмнено и по-качествена мрежова среда.

Ще се справи ли ядрото на операционната системи с изискванията и нуждите на стотици или хиляди потребители? Дали ще се поддържат необходимите ви мрежови протоколи? Ефективна ли е файловата система? Ще може ли безпроблемно да работи заедно с Windows NT и Netware сървърите ви? Отговорът на всички тези въпроси е един и той е "Да".

Погледнете от друга страна на проблема: Не е необходимо да се борите сам. Обществото на отворения сорс по целия свят е огромна група от разработчици, изследователи или просто потребители, които непрекъснато пишат софтуер, приложения и инструменти, които решават вашите проблеми, защото все някой преди вас се е сблъскал с този проблем и го е решил. Това общество предоставя разработките само срещу запитване и в общия случай без никакво (или символично) заплащане.

Звучи ви рисковано? Ами проверете сами, за колко време нашето общество решава проблем, свързан със сигурността или пък отстранява грешка в софтуера - най-много за два-три дни. Сравнете го с периодите от време от един до друг Service Pack и сами си направете изводите. А ако толкова много държите да имате поддръжка Linux компании като Caldera и Red Hat ще ви продадат такава. Те извършват такива услуги. Много български фирми също вече я предлагат. А защо и Вашата фирма да не е сред тях - просто отделете малко средства за обучение на персонала си.

Купувайте и спестявайте. Лиценз за един сървър от Caldera заедно с Corel WordPerfect8 ще ви струва само \$60 при това лицензът е за неограничен брой потребители. Сравнете

го с лиценз за NT за 50 потребители. От Sun Microsystems Inc. можете да си купите Star Office - офис-пакет с текстообработка, електронни таблици, HTML-редактор, презентации, както и редактори за векторна и растерна графика, mail-програма, бази-данни и календар-бележник. Всичко това само за 9 долара като това е цената на носителя, защото можете да си трансферирате целият пакет през Интернет съвсем безплатно. Сравнете го с цената, на който и да е друг офис-пакет. Мислили ли сте, с колко се повишава цената на едно NT заради telnet-сървър, SMTP-сървър или пък web или news-сървър, а всичко това го имате в Linux по подразбиране.

Получавате съвсем безплатно най-добрият и стабилен web-сървър Apache (работещ на 57% от сървърите в света - кодът се поддържа от групировка с идеална цел, наречена Apache group), Bulletin Board системи, SQL-сървър за релационни бази-данни PostgreSQL, или пък ADABAS-D, CAD-системи като SisCAD-P, Corel WordPerfect 8 (персонален лиценз), а и страшно много комерсиален софтуер (обикновено на символични цени) като офис-пакета Applixware, съвършено професионалния Cameleo, базите данни CA Ingres и Oracle, FastTrack Web Server на Netscape, Lotus SmartSuite и Domino. А всеки ден се появява все по-нов и по-качествен софтуер за Linux.

Ядрото на Linux е малко и устойчиво - то е само от около 500000 реда код. И най-новите версии на ядрото все още не са надхвърлили 2 млн. реда. А в името на стабилността например, графичния потребителски интерфейс няма право да се обръща към него - докато не е така при NT, където графиката е част от ядрото (цели 7 милиона реда) и проблем с видеото може да срине целия сървър. Да не споменаваме, че няма как да администрирате NT без графика. А това не е проблем за Linux.

Linux е многопроцесорен - поддържа до 4 процесора върху PC архитектура, а новият Linux кърнъл ще поддържа до 64 за специфични цели и платформи. Netware 5 и NT поддържат до 32 (за NT с уговорката за архитектурата и с модификация на ОС), макар, че в общия случай четири процесора са повече от достатъчни. Linux и UNIX са написани за да работят върху TCP/IP - протоколът на Интернет, докато Netware и NT се "научиха" да го ползват. Да не говорим, че без проблем се поддържат и IPv6, IP/IPX, X.25 или Appletalk.

Разбира се имате време още да се съмнявате в софтуера с отворен код, поне докато ви изпреварят конкурентите ви, можете и да го пренебрегвате, но той вече е навсякъде и ще се разпространява все повече заради идеологията и природата си. Така, че вие преценете, колко още време можете да си позволите да не обръщате внимание на фактите.

Защото в нашето динамично време не е трудно да изостанеш безнадеждно от вихъра на високите технологии, там където *вече* е софтуерът с отворен код.